

Naixement de la Ruta de la Seda

Autor: Bellver Garcia, Anna (Licenciada en Filología Inglesa, Profesora de inglés en Educación Secundaria y Bachillerato).

Público: Grado de Humanidades. **Materia:** Civilización Oriental. **Idioma:** Catalán.

Título: Naixement de la Ruta de la Seda.

Resumen

El naixement i el desenvolupament de la ruta comercial coneguda com "ruta de la seda" esdevé un dels episodis més apassionants i importants dintre la història i la formació de les civilitzacions orientals, especialment la xinesa, ja que serà a la Xina on s'originarà aquesta ruta no només comercial, sinó d'intercanvi cultural. La ruta de la seda esdevé l'escenari propici per a l'intercanvi d'idees, de cultures, de bens i mercaderies, així com també de formes artístiques. Formarà el punt de connexió entre Orient i Occident, un pont entre l'Àsia Central i la Mediterrània.

Palabras clave: ruta, seda, Xina, orient, occident.

Title: The Birth of the Silk Road.

Abstract

The birth and development of the commercial road known as "the silk road" is one of the most exciting and important episode in the oriental civilisations formation and history, especially the Chinese one, which will originate this as a commercial and cultural exchange road. The silk road is the favorable setting for the ideas, culture, goods and artistic forms exchange. It will create the connection between Orient and Occident, a bridge between Central Asia and the Mediterranean.

Keywords: road, silk, China, Orient, Occident.

Recibido 2017-03-02; Aceptado 2017-03-07; Publicado 2017-04-25; Código PD: 082008

El naixement i el desenvolupament de la ruta comercial coneguda com "ruta de la seda" esdevé un dels episodis més apassionants i importants dintre la història i la formació de les civilitzacions orientals, especialment la xinesa, ja que serà a la Xina on s'originarà aquesta ruta no només comercial, sinó d'intercanvi cultural. Serà a partir d'aquest moment quan la Xina començarà a projectar-se a l'exterior, començarà la seva expansió territorial més enllà de les murades i les seves fronteres.

La ruta de la seda esdevé l'escenari propici per a l'intercanvi d'idees, de cultures, de bens i mercaderies, així com també de formes artístiques. Formarà el punt de connexió entre Orient i Occident, un pont entre l'Àsia Central i la Mediterrània, un llaç entre l'imperi Xinés i l'imperi Romà, dos mons que cohabitaven en la total desconexió mútua fins llavors.

La ruta tindrà fonamentalment dos vessants, un interior i un exterior. Pel que fa a la ruta interior parlarem del seu camí intern asiàtic (a través del qual es difondrà el budisme) i el camí exterior, que serà el que comunicarà el Mediterrani amb la capital de l'imperi xinés. Tal i com indica el seu nom, la seda fou en els seus orígens la principal mercaderia que s'exportava de la Xina, però a partir del segle IV d.C., la seda deixarà pas a altres mercaderies com a la ceràmica, ja que és en aquesta època quan occident desvetllarà el secret (tan ben guardat durant tant de temps) de la fabricació de tan preuat tèxtil com la seda.

Els inicis de la ruta de la seda cal remuntar-los a la Xina dels Han. La seva prosperitat econòmica i les cada vegada més freqüents relacions amb els pobles forans (pobles més enllà de les seves fronteres) donarà lloc a l'intercanvi i al comerç. Aquest desenvolupament econòmic serà el motor de l'expansió dels Han per l'Àsia (concretament Mongòlia, Corea, Índia del nord i el sud xinés).

Cansats de les contínues guerres i enfrontaments amb pobles com els xiongnu, els Han decideixen fer un canvi de política i adopten la via amistosa per tal d'aconseguir la pau i l'estabilitat tant econòmica com social. Els xiongnu eren un poble guerrer, vell enemic del poble xinés, descendents dels huns de Turquia. És llavors quan els Han practiquen la costum de fer valuosos regals i obsequis diversos (entre els quals destaquen la seda i el coure). Aquest període de pau es conegut com a "heqin" (pau i amistat) queda interromput baix el regnat de Han Wudi, el qual decideix, junt als seus consellers, que aquesta actitud de generositat, a més d'afavorir i enriquir el poble xiongnu augmentant el seu poder, el que fa és minvar els seus propis recursos. La solució la cerquen mitjançant una aliança amb altre poble, també antic enemic dels xiongnu, els yuezhi. A partir de llavors, l'emperador du a terme una política d'expansió dels Han, reafirmant la seva preeminència i

el seu poder a l'Àsia mitjançant un fort poder central i un exercit ben preparat, tot dintre el favorable context de riquesa econòmica i prestigi devers els seus pobles veïns.

L'home designat per l'emperador Wudi per tal de contactar amb els yuezhi serà Zhang Qian, oficial de la casa imperial. La seva recerca es va convertir en un llarg viatge d'exploració més enllà del món conegut pels xinesos. L'expedició no va estar absenta de diverses vicissituds, de fet de cent homes només varen sobreviure dos, a més de ser presoners durant deu anys a mans dels xiongnu, encara que gaudint de certs privilegis (fins i tot li concediren esposa) per a ser captiu.

Zhang Qian va estar tretze anys recollint informació sobre espais i gent desconeguda de l'Àsia Central. Els seus descobriments, plens d'informació política, geogràfica, militar, cultural, econòmica, etc., va suposar una porta oberta per al món xinès. A partir de llavors els xinesos coneixen l'existència de Pèrsia, de regnes desconeguts com Samarcanda, Fergana, Bokhara, de Roma, però la seva importància radica en el fet que és des de llavors que moltes altres expedicions partiran cap a l'oest per tal d'ampliar l'imperi i seguir descobrint nous mons, fundant colònies militars per tots els territoris conquerits. Aquest fet comportarà un gran nombre de desplaçaments de població cap als nous territoris així com l'ampliació dels efectes de defensa com la Gran Muralla. Un dels descobriments més aclaparadors serà l'existència d'unes regions més enllà dels Pamirs amb productes com la seda. Les dues rutes comercials eren una al nord, amb el corredor de Gansu, els Pamirs i el devastador desert del Taklamakan, i altra ruta al sud des del Sichuan fins Birmània, Índia i Afganistan. El descobriment dels Han de les rutes comercials existents que unien la Xina amb l'Àsia del sud-est i a l'Àsia Central i la benaurança econòmica impulsarà la seva expansió (segle II aC) cap al nord fins als Pamirs i cap al sud amb Yunnan.

Amb Zhang Qian, el camí que uneix la Xina amb l'oest queda definit i obert, la Xina Imperial i la Roma Imperial es troben, el camí (la ruta) queda establert.

La denominació de "ruta de la seda" ve donada pel producte principal que es transportava. El nom del teixit sèric (*sericum*) fa referència al poble del qual provenia, els grecs els nomenaven *Seres*. Aquesta paraula d'origen grec i utilitzada més tard pels romans provenia de la paraula xinesa *Ser* (seda). La ruta comercial ha existit sempre, però la denominació actual va tenir lloc al segle XIX.

En un principi el nou producte era un luxe per als romans, però va ser tan preuada que a poc a poc es va generalitzar el seu ús fins al punt de prohibir el seu ús als homes i delimitar-lo a les dones. La seda esdevenia un teixit valuós, delicat amb un tacte i color especials i atractius, i la seva demanda a occident va anar augmentant i sense ser un producte d'ús freqüent o generalitzat a la Xina, es va convertir en la seva moneda de canvi principal amb el món exterior. A Roma, el delicat teixit de seda era sinònim i signe extern de riquesa, de moda i de bon gust. Aviat s'utilitzarien els tintes porpra per conferir-li encara més prestigi i bellesa.

Cal destacar que el món antic es basava en tres nuclis centrals al continent euroasiàtic: La Xina, l'Índia i Roma. Les vies de comunicació entre les tres civilitzacions era bàsicament de bens i mercaderies, es tractava de mons tancats i aïllats culturalment. Només el budisme esdevindrà l'única forma de pensament que es difondrà des de l'Índia fins arribar a l'imperi Xinès. La via per la qual aquest fet es realitzarà serà a través de la ruta de la seda, ruta d'intercanvi per excel·lència al món antic i als primers segles de la nostra era, camí que unirà el Pacífic amb l'Atlàntic.

Quan els romans descobreixen els monsons i la ruta directa de l'Índia pel Oceà Índic, junt a una situació política estable i pròspera, els intercanvis amb altres cultures comencen a produir-se cada vegada amb més freqüència. Els arribava seda de la Xina, espècies de l'Índia. La ruta terrestre passava per l'Àsia Central i la ruta marítima per Ceilan i Malàisia. Les caravanes esdevenien autèntics poblats amb sistemes de defensa i de control de les mercaderies i els vaixells indis havien de tenir cura dels atacs dels pirates. Per tant, tant una ruta com l'altra, es tractava de fer un viatge arriscat, no exempt de perills.

La ruta de la seda no es feia completament des de la Xina fins a Roma, ans els viatgers i els mercaders o expedicionaris realitzaven petites trajectòries que duraven generalment poques jornades si tenim en compte el gruix de temps que necessitaria per a una persona o caravana el trasllat des de la difícil orografia xinesa, per l'Índia, etc. fins a Roma sense mitjans de transport que no foren animals. Concebre una ruta terrestre o marítima de tal envergadura sense escales és impensable al món antic, a més d'inviàble econòmicament i físicament. És llavors quan comencen a proliferar petits oasis i poblats la funció dels quals és atendre i fer de descans als viatgers que realitzaven la ruta. D'aquesta manera, el producte que sortia originàriament des de la Xina, en aquest cas la seda com a producte més important en l'origen de la ruta, passava per diferents intermediaris abans d'arribar a mans romanes. Cal destacar intermediaris, tan terrestres com marítims, com els kushan, els parts o els perses, i la ciutat de Palmira, la qual es convertirà en clau important i poderosa entre Partia i Roma.

Bibliografía

- BOULNOIS, L. (1967). *La ruta de la Seda*, Barcelona: Aymá.
- GERNET, J. (1991). *El Mundo chino*. Barcelona: Crítica. pp. 112-127
- HOPKIRK, P. (1997). “Auge y declive de la Ruta de la Seda”, a *Demonios extranjeros en la Ruta de la Seda*. Barcelona: Laertes. pp. 29-54.